«Odobi go‘zal, aqli raso»

— tanlov ssenariysi

«Balli qizlar» tanlovi — maktab uchun

7–11-sinf qizlari uchun (akt zal)

Davomiyligi: 80–85 daqiqa

Bu ssenariy yuqori sinf qizlari uchun to‘liq «Balli qizlar» tanlovi bo‘lib, akt zalda 80–85 daqiqada o‘tadi. Yetti bosqichda — tanishuv, zakovat, pazandalik, hunar, milliy libos, hayotiy vaziyat va iqtidor — qizlar o‘zining eng yaxshi tomonini ko‘rsatadi. Hakamlar uchun mezonlar, vaqt rejasi, musiqa va xavfsizlik bo‘yicha eslatmalar berilgan. Maqsad — qizni bilimi, odobi va hunari bilan ulug‘lash; yakunda har bir ishtirokchi o‘z nominatsiyasini oladi.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/balli-qizlar-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Odobi go‘zal, aqli raso» — tanlov ssenariysi

MAQSAD

Qizlarning aql-zakovati, odobi, hunari, pazandaligi va iqtidorini bir sahnada namoyon etish; o‘zbek ayollarining tarixdagi o‘rni bilan faxrlanish tuyg‘usini uyg‘otish; ishtirokchilarda o‘ziga ishonch, so‘zga chechanlik va bir-birini qo‘llab-quvvatlash madaniyatini tarbiyalash. Tanlovda g‘oliblik emas, har bir qizning o‘z go‘zal tomonini ko‘rsata olishi muhim.

ISHTIROKCHILAR

Ikki boshlovchi (qiz va yigit o‘quvchi), 6–8 nafar ishtirokchi qiz (7–11-sinflar, har sinfdan bittadan yoki ikkitadan), hakamlar hay‘ati (3–5 kishi: ma‘naviyat bo‘yicha direktor o‘rinbosari, texnologiya o‘qituvchisi, ona tili o‘qituvchisi, ota-onalar qo‘mitasi vakili, mahalla xotin-qizlar faoli), muxlislar guruhi har sinfdan, musiqa va ovoz uchun mas‘ul o‘quvchi.

JIHOZLAR

Sahna ortida «Balli qizlar» yozuvi va atlas naqshli bezak, ishtirokchilar uchun raqamli lentalar, hakamlar stoli va baholash varaqalari, savol konvertlari, «Pazanda qiz» bosqichi uchun alohida stol va bir martalik qo‘lqoplar, «Hunarli qiz» ko‘rgazma stoli, mikrofonlar (kamida ikkita), muxlislar uchun shiorli plakatlar, gullar va esdalik sovg‘alari.

TADBIR REJASI

Ochilish va tanishtiruv — 7 daqiqa. «Tanishuv» bosqichi — 12 daqiqa. «Zakovat» — 10 daqiqa. «Pazanda qiz» — 10 daqiqa. «Hunarli qiz» — 8 daqiqa. «Milliy libos» — 8 daqiqa. «Hayotiy vaziyat» — 8 daqiqa. «Iqtidor» — 12 daqiqa. Hakamlar xulosasi va taqdirlash — 10 daqiqa. Jami: 80–85 daqiqa. Vaqt yetmasa, «Milliy libos» va «Iqtidor» bosqichlarini birlashtirish mumkin.

O‘QITUVCHI UCHUN ESLATMA

Ishtirokchilar bilan ikki hafta oldin uchrashing va har bosqichni tushuntiring. «Pazanda qiz» bosqichida taom uyda tayyorlanib keltiriladi, sahnada faqat bezatiladi va taqdim etiladi; olov va o‘tkir pichoq ishlatilmaydi. Musiqa tavsiyasi: ochilishda tantanali milliy kuy, ishtirokchilar chiqishida yengil cholg‘u kuy, «Milliy libos»da doira va g‘ijjak ohangidagi cholg‘u kuy, taqdirlashda tantanali kuy. Hakamlar har bosqichni 5 ballik tizimda baholaydi. Yakunda har bir qiz o‘z nominatsiyasini olishi kerak — hech kim sahnadan qo‘li bo‘sh tushmasin.

TADBIRNING BORISHI

(Tantanali milliy kuy yangraydi. Sahna yorug‘lashadi. Boshlovchilar chiqadi.)

1-boshlovchi (qiz): Assalomu alaykum, aziz ustozlar, qadrli ota-onalar, hurmatli mehmonlar va muxlislar! Bugun maktabimiz sahnasi bog‘dek yashnadi. Chunki bu sahnaga odobi go‘zal, aqli raso, qo‘li gul qizlarimiz chiqmoqda.

2-boshlovchi (yigit): Xalqimizda «Qizli uy — qo‘shiqli uy» degan gap bor. Qiz bor xonadonda mehr, tartib va kulgi bo‘ladi. Bugun esa butun maktabimiz qo‘shiqli uyga aylanadi. «Balli qizlar» tanlovini boshlaymiz!

(Qarsaklar.)

1-boshlovchi: Tanlovimiz shiori — «Odobi go‘zal, aqli raso». Chunki qizning chiroyi yuzida emas, so‘zida, xulqida, qo‘lining hunarida va qalbining iliqligida ko‘rinadi.

2-boshlovchi: Keling, tanlovimizni she‘r bilan boshlaymiz. So‘z 9-sinf o‘quvchisi Sevaraga.

Sevara (she‘r):

Har bir so‘zi durdona,
Boqishlari nurona,
Yomonlikka begona,
Mehribon onajonim.

Kulib turar ko‘zlari,
Bol qo‘shilgan so‘zlari,
Qani bo‘lsam izlari,
Mehribon onajonim.

Guldek yashnab yursinlar,
Baxtimizni ko‘rsinlar,
Chinor bo‘lib tursinlar,
Mehribon onajonim.

(Ziyoda Fayzullayeva, «O‘xshasaydim onamga» she‘ridan)

2-boshlovchi: Rahmat, Sevara! Endi tanlovimizni baholaydigan hurmatli hakamlar hay‘ati bilan tanishtiramiz.

(Boshlovchi hakamlarni ism-sharifi va lavozimi bilan tanishtiradi. Hakamlar o‘rnidan turib salomlashadi.)

1-boshlovchi: Va nihoyat, kutilgan lahza! Sahnaga ishtirokchilarimizni taklif qilamiz. Ularni qizg‘in qarsaklar bilan kutib oling!

(Yengil cholg‘u kuy ostida ishtirokchilar navbat bilan chiqadi. Boshlovchi har birining ismi va sinfini aytadi. Qizlar sahnada yarim doira bo‘lib turadi.)

1-BOSQICH. «TANISHUV»

2-boshlovchi: Birinchi bosqich — «Tanishuv». Har bir ishtirokchi bir yarim daqiqa ichida o‘zini tanishtiradi: oilasi, qiziqishi, sevimli kitobi va katta orzusi haqida. Tanishuv she‘r, hikoya yoki kichik sahna shaklida bo‘lishi mumkin. Hakamlar mazmun, nutq ravonligi va samimiylikni baholaydi.

(Ishtirokchilar navbat bilan chiqadi. Namuna:)

1-ishtirokchi: Assalomu alaykum! Mening ismim Madina, 10-sinfda o‘qiyman. Oilamizda to‘rt farzandmiz, men to‘ng‘ichman. Ukalarimga darsda yordam beraman, shuning uchun bo‘lsa kerak, ustoz bo‘lishni orzu qilaman. Sevimli kitobim — O‘tkir Hoshimovning «Dunyoning ishlari». Bu kitobni o‘qigach, onamning qo‘llarini boshqacha ko‘radigan bo‘ldim. Mening shiorim: «Bilganingni o‘rgat, o‘rganganingni asra».

(Har chiqishdan keyin boshlovchilar bir-ikki iliq so‘z aytadi va keyingi ishtirokchini taklif qiladi.)

1-boshlovchi: Qanday go‘zal orzular! Biri shifokor, biri muhandis, biri dasturchi, biri ustoz bo‘lmoqchi. Ishonamizki, bu orzular bir kun albatta ushaladi.

2-BOSQICH. «ZAKOVAT»

2-boshlovchi: Ikkinchi bosqich — «Zakovat». Har bir ishtirokchi konvertdan bittadan savol oladi. Javob berish uchun 30 soniya vaqt bor. Savollar o‘zbek ayollarining tarixdagi o‘rni, adabiyot va umumiy bilim haqida.

(Konvertlardagi savollar namunasi. Boshlovchi savolni o‘qiydi, ishtirokchi javob beradi. To‘g‘ri javobni boshlovchi zalga ham eshittiradi.)

1-boshlovchi: Qo‘qon adabiy muhitining homiysi bo‘lgan, «Komila» va «Maknuna» taxalluslari bilan ham ijod qilgan shoira kim?

(Javob: Nodirabegim.)

1-boshlovchi: «Bahor» raqs ansamblining asoschisi, o‘zbek raqs san‘atini dunyoga tanitgan san‘atkor kim?

(Javob: Mukarrama Turg‘unboyeva.)

1-boshlovchi: «Bahor keldi seni so‘roqlab» she‘ri muallifi, O‘zbekiston xalq shoirasi kim?

(Javob: Zulfiya.)

1-boshlovchi: Samarqanddagi mashhur jome masjidi qaysi malika nomi bilan ataladi?

(Javob: Bibixonim.)

1-boshlovchi: Nodirabegimning zamondoshi va saroydagi ustozlaridan biri, chistonlari bilan mashhur qo‘qonlik shoira kim?

(Javob: Jahon otin Uvaysiy.)

1-boshlovchi: «Ilm olish har bir musulmon erkak va ayolning burchidir» degan hikmat qaysi buyuk olim qurdirgan madrasa peshtoqida yozilgani aytiladi?

(Javob: Mirzo Ulug‘bekning Buxorodagi madrasasi.)

2-boshlovchi: Barakalla! Ko‘rinib turibdiki, qizlarimiz nafaqat chiroyli, balki bilimli ham.

MUXLISLAR UCHUN TANAFFUS

1-boshlovchi: Ishtirokchilar keyingi bosqichga tayyorlanguncha, muxlislarga savol: «Qizli uy — qo‘shiqli uy» maqolidan boshqa qiz bola haqida qanday maqollarni bilasiz?

(Zaldan javoblar: «Onasini ko‘rib, qizini ol», «Qizim, senga aytaman, kelinim, sen eshit» va boshqalar. Javob bergan muxlisga kichik esdalik beriladi.)

3-BOSQICH. «PAZANDA QIZ»

2-boshlovchi: Uchinchi bosqich — «Pazanda qiz». Ishtirokchilar uyda tayyorlab kelgan taomni sahnada bezab, dasturxonga tortadi va bir daqiqa ichida uni taqdim etadi: taomning nomi, qaysi viloyatga xosligi, tarkibi va kimdan o‘rgangani. Hakamlar bezak, taqdimot va milliy an‘anaga mosligini baholaydi.

(Ishtirokchilar stol atrofida taomlarini bezaydi. Shu vaqt muxlislar guruhi o‘z ishtirokchisini shiorlar bilan qo‘llab-quvvatlaydi.)

1-boshlovchi: Diqqat qiling, bu yerda Xorazmning tuxum baragi, Samarqandning noni, Toshkentning somsasi va vodiyning shirinliklari bor ekan. Bu dasturxon butun O‘zbekistonni jamlab olibdi!

(Har ishtirokchi taomini qisqa taqdim etadi. Hakamlar ozgina tatib ko‘radi.)

4-BOSQICH. «HUNARLI QIZ»

2-boshlovchi: To‘rtinchi bosqich — «Hunarli qiz». Xalqimiz «Hunarli kishi xor bo‘lmas» deydi. Ishtirokchilar qo‘li bilan yaratgan buyumini — kashta, do‘ppi, to‘qima, rasm, sopol buyum, tikilgan kiyim yoki boshqa ijod namunasini — ko‘rgazmaga qo‘ygan. Endi har biri ishining sirini bir daqiqada so‘zlab beradi.

3-ishtirokchi: Bu — so‘zana parchasi. Uni buvim bilan birga uch oy tikdik. Bu yerdagi anor naqshi — to‘kinlik ramzi, bodom naqshi esa — hayotning davomi. Buvim aytadi: «Har bir chok — duo». Shuning uchun men tikayotganda ham yaxshi niyat qilaman.

1-boshlovchi: «Har bir chok — duo». Qanday go‘zal so‘z! Bunday qizlar qo‘lida milliy hunarimiz albatta yashaydi.

5-BOSQICH. «MILLIY LIBOS»

2-boshlovchi: Beshinchi bosqich — «Milliy libos». Ishtirokchilar milliy libosda sahnadan o‘tadi. Har biri libosi qaysi hududga xosligini, matosi va bezagining ma‘nosini qisqacha aytib beradi.

(Doira va g‘ijjak ohangidagi cholg‘u kuy ostida qizlar atlas, adras, beqasam liboslarda, do‘ppi yoki ro‘mol bilan sahnadan o‘tadi. Boshlovchi har biri haqida qisqa izoh beradi.)

1-boshlovchi: Atlas — Marg‘ilon ustalari shuhratini dunyoga yoygan mato. Uning to‘lqinli naqshlari bulutni, suvni va hayotning harakatini eslatadi. Adras esa ipak va paxtadan to‘qiladi — mustahkamlik va nafislik birligi.

6-BOSQICH. «HAYOTIY VAZIYAT»

2-boshlovchi: Oltinchi bosqich — eng mas‘uliyatlisi. Har bir ishtirokchi hayotiy vaziyat tushirilgan kartochka oladi va bir daqiqada o‘z yechimini aytadi. Hakamlar mantiq, odob va samimiylikni baholaydi.

1-boshlovchi:

Vaziyat: «Dugonangiz ijtimoiy tarmoqda sinfdoshingiz haqida kulgili, ammo uni xafa qiladigan surat tarqatdi. Hamma kulyapti. Siz nima qilasiz?»

5-ishtirokchi: Men kulmasdim. Avval dugonamga alohida yozib, suratni o‘chirishini so‘rardim. Chunki kulgi bir kishining ko‘z yoshi evaziga bo‘lmasligi kerak. Keyin sinfdoshim yoniga borib, uni yolg‘iz qoldirmasdim. Agar dugonam tushunmasa, sinf rahbarimizga aytardim. Bu chaqimchilik emas, bu — himoya.

(Zal qarsak chaladi.)

2-boshlovchi: Ana, haqiqiy «balli qiz» javobi! Boshqa vaziyatlar: «Avtobusda o‘rindiqqa o‘tirgansiz, keksa ayol kirdi, lekin siz juda charchagansiz», «Onangiz kasal, uyda kichik ukalaringiz bor, ertaga esa nazorat ishi», «Siz bilmagan narsani bilgandek ko‘rsatishga undashyapti».

7-BOSQICH. «IQTIDOR»

1-boshlovchi: Va nihoyat, yakuniy bosqich — «Iqtidor». Ishtirokchilar ikki daqiqalik ijodiy chiqish qiladi: qo‘shiq, raqs, she‘r, cholg‘u ijro, sahna parchasi yoki boshqa iqtidor.

(Ishtirokchilar chiqishlari. Har chiqishdan so‘ng boshlovchilar qisqa olqish so‘zi aytadi.)

2-boshlovchi: Hakamlar ballarni hisoblayotgan paytda zalni qizlarimizga bag‘ishlangan she‘r bilan to‘ldiramiz. So‘z 11-sinf o‘quvchisi Javohirga.

Javohir (she‘r):

Sen – ezgulik, nekbinlik ramzi,
Senda bari hayotbaxsh, go‘zal.
Qilich emas bu qoshlar asti,
Jallod emas, jonbaxshdir ko‘zlar.

Nafasingdan tozarar havo,
Qadamingdan yashnaydi zamin.
So‘zlaringdan taralur navo,
Nigohingdan tosh tortar mayin.

(Dilshod Rajab, «Ayol madhi» she‘ridan)

YAKUN

1-boshlovchi: Hurmatli hakamlar, so‘z sizga.

(Hakamlar raisi tanlov haqida fikr bildiradi va natijalarni e‘lon qiladi. Bosh sovrin — «Balli qiz» unvoni. Qolgan ishtirokchilar nominatsiyalar bilan taqdirlanadi: «Eng zukko qiz», «Eng pazanda qiz», «Qo‘li gul qiz», «Eng nafis libos», «Eng iqtidorli qiz», «Eng samimiy qiz», «Muxlislar sevimlisi».)

2-boshlovchi: Barcha ishtirokchilarimizni yana bir bor olqishlaymiz! Bugun sahnada g‘olib bitta bo‘lsa ham, hammasi o‘z go‘zalligini ko‘rsatdi.

1-boshlovchi: Aziz qizlar! Bugungi tanlov o‘tadi, gullar so‘liydi, sovg‘alar esdalikka aylanadi. Ammo siz ko‘rsatgan odob, bilim va mehr umrbod siz bilan qoladi. «Balli qizlar» tanlovimiz yakunlandi. E‘tiboringiz uchun rahmat!

(Tantanali kuy. Barcha ishtirokchilar va hakamlar bilan umumiy surat.)